

SLOVENE

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1:70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petlivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izveniš nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravišškega telefona štev. 188.

Izseljevanje.

(Govor posl. Šukljeja v drž. zboru 5. okt.)
Dunaj, 7. okt.

I.

Morda ni neumestno, ako med eksplozije burne razprave, ki je ravnokar končana, in med razburjenje, katero skoro gotovo vzbudi razprava o nujnih predlogih glede volivne reforme vrinemo kot „puffer“ predlog, ki izvira iz čiste stvarnih razlogov in gospodarskih nagibov.

Utemeljiti hočem nujnost predloga. Takoj pa prosim, naj se mi dovoli, da utemeljim tudi meritornost predloga, ker sta nujnost stvari in stvar sama v najtesnejši zvezi.

Gospodje, v mislih imam izseljevanje iz Dolenjske. Ta prikazen je huda bolezen prebivalstva, in jaz zahtevam pomoč od države. Moje stališče je: Ako je povsem v redu in potrebno, da država uporablja velika sredstva proti kužnim in nalezljivim boleznim, tudi na noben način ne sme in ne more zapirati oči pred tako boleznijo ljudskega organizma. (Pritrjevanje.)

Naravnost trdim, da kolera, proti kateri je država, kakor se mi vidi, z uspehom storila potrebne korake v najhujših letih ni pobrala toliko žrtev, kakor v zadnjih 20 letih izseljevanje v Ameriko. Izrecno naglašam: Pri nas na Kranjskem, drugod so drugačne razmere.

Gospodje, sodim, da je izseljevanje iz Galicije deželi preje več koristilo, nego škodilo. Vzroki različnih posledic so jasni, ako si ogledamo statistiko prebivalstva. Galicija je po ljudskem štetju l. 1880. štela okroglo 5.900.000 duš, l. 1890. pa že 6.600.000 in l. 1900. je prebivalstvo navzlic velikemu izseljevanju naraslo na 7.300.000 duš.

Kako pa je pri nas na Kranjskem? Leta 1880. so našli 481.000 duš, deset let pozneje 498.000, v letu 1900. pa navzlic naraščanju v Ljubljani le 508.000 duš. (Cujte! Cujte!)

Dočim se je torej prebivalstvo v Galiciji v zadnjem desetletju pomnožilo za 1072 odstotka, je prebivalstvo na Kranj-

skem naraslo le za 184%. Pri tem pa ne smemo prezreti, da na Kranjskem prebiva krepak rod, ki ne pozna francoskega sistema dveh otrok in ne boleha na Maltevi teoriji. In vendar je tako neznan naraščaj ravno vsled izseljevanja.

Te številke pa vzbujajo še večjo pozornost in strah, ako si ogledamo podrobnosti. V črnomaljskem političnem okraju je bilo l. 1880. še 29.880 duš — okroglo torej 30.000 — l. 1890. je že padlo število na 28.640 in l. 1900. je štel okraj le 26.300 duš. In ko bi danes šteli prebivalstvo v Beli Krajini, ne dobimo morda 24.000 duš. Naravni prirastek po rojstvu je v zadnjem desetletju iznašal sicer 1043 duš, toda v istem času se je izselilo 3502 oseb, torej 1231% prebivalstva. — Vzpričo tega dejstva smem trditi, da se razljuduje dežela.

Ko je lani vsled suše nastalo veliko pomanjkanje krme, razširil in uživel se je izraz „depekoracija“. Ta izraz gotovo ni iz klasične latinščine, a takoj so ljudje razumeli, da ta komaj slišana beseda izraža resno nevarnost: pomanjšanje živine. V tem slučaju pa ne govorim o „depekoraciji“, ampak o „depopulaciji“, o nevarnosti, da se zmanjša število prebivalstva, ki je naš najdražji zaklad. Vlada in parlament ne smeta dremati, ko leto za letom lakota tisočem najkrepkejših naših sodeželanov potiska v roke potno palico in jih sili preko morja. (Pritrjevanje.)

Kakor v črnomaljskem okraju, širi se ta bolezen tudi v drugih dolenjskih okrajih. Moja domovna občina n. pr. šteje nad 8000 duš in ima izvrstnega župana, ki pozna zakon, ima bister pogled in zdravo pamet. V istini bi o srca privoščil marsikateremu političnemu uradniku take lastnosti in sposobnosti, kakor jih ima ta župan.

Ta mož torej, ki pozna svojo občino „au fond“, odgovoril mi je na vprašanje, da je letos od novega leta do konca avgusta 148 oseb zahtevalo potne liste za Ameriko.

Ta žalostna prikazen pa ni le med Slovenci. Crmošnjice n. pr. so čisto nemška župnija. Sematizem navaja 2700 duš, od teh

pa jih je 1000 v Ameriki. To so razmere, ki ne smejo dolgo trajati.

Ameriški denar.

Tovariš iz Moravske mi je ugovarjal — in isto trdijo ljudje, ki ne poznajo razmer v naši deželi — češ, ljudje se pač izseljujejo, a pošiljajo ameriški denar v deželo, in to je le dobiček.

Ti nazori so razširjeni tudi v krogih politične uprave. Dokazati pa hočem, da je to napačno, narodnogospodarska zmot. Obžalujem, da se o tem vprašanju ni še znanstveno razpravljalo. Moja krivda to ni.

Ko sem se pred petimi leti posleval iz aktivne službe in obenem iz parlamentarnega življenja, ker nisem hotel sprejeti mandata, ki so mi ga ponudili z gotovimi pogoji, nameraval sem tej stvari priti do dna ter napisati razpravo za narodnogospodarski časnik, tibinško „Zeitschrift für die gesamten Staatswissenschaften“, za Schmollerjev „Jahrbuch“ ali za dunajski strokovni list, ki ga izdajajo Böhm-Bawerk, Plener in Philippovich.

Svoj načrt sem razodel tedanjemu načelniku politične uprave in ga presil, naj naroči štirim dolenjskim okrajnim glavarstvom, da mi blagohotno odgovore na določena vprašanja. Odgovor pa me je kar iznenadil. Mislim, da bi v nobeni kulturni državi dostojen in resen človek ne dobil takega odgovora. Odgovorili so mi: Obžalujem, da ne morem dati pooblastila. In ker so mi morali navesti vsaj jalov izgovor, rekli so mi: Na ta način bi izvedelo ljudstvo, koliko denarja prihaja iz Amerike in tako bi se izseljevanje še pomnožilo. (Veslost.)

Gospodje! Bil sem v istini nekako ponosen, ko sem čul, kako inteligenčen mora biti naš kranjski kmet, da se pouči šele iz Schmollerjevega „Jahrbucha“ ali iz dunajskega strokovnega lista, ali naj gre v Ameriko ali ne. (Veslost.)

Punctum saliens — glavno vprašanje pa je vedno: Ali je finančna bilanca aktivna ali ne? Odločno trdim, da ne. Po približni cenitvi, ki pa je morda prenizka, pošljejo naši rojaki vsako leto iz Amerike na Dolenjsko najmanj dva milijona kron. Res je,

s tem denarjem odplačujejo dolge, popravljajo poslopja, vlagajo tudi v hranilnice in posojilnice, in vendar trdim, da je naša finančna bilanca pasivna.

Ko bi ne bilo tako, morale bi te velike pošiljatve ameriškega denarja končno napraviti premoženje. Ni res?

V tem oziru pa se dogaja isto, kakor na Krasu z deževjem. Vsi gospodje veste, da je na našem Krasu skoraj največ padavine v Evropi in vendar morete hoditi cele ure, da pridete do vode ali studenca. Luknjičasti apnenec vse izpije, kakor goba.

Obhodil sem zopet okraje — dasi moram reči, da poznam ondi vsak kamen, in izpraševal, ali je prišel kdo iz Amerike, ki si je s prihranki in nadaljnim delom pridobil do 30.000 K premoženja. Kakor vidite, moja zahteva ni bila pretirana. V cellem okraju so mi imenovali le dva moža. O enem pa se govori, da si ni pridobil premoženja s težkim ročnim delom, v topilnicah, rudnikih, tovarnah itd., ampak govori se — upam in želim, da je ta govorica utemeljena — da si je to premoženje pridobil kot posestnik javne hiše tolerantnosti. (Cujte! Cujte!)

Kaj pa je vzrok, da tako malo tekne ameriški denar, da je ta denar tako neplovovit? Od prihrankov moramo odtegniti velike troške. (Tako je!) Res je: Ako naš rojak pridno in trezno dela v Ameriki, more si, ako so razmere ugodne, na leto prihraniti 1000 do 1500 kron, morda celo 2000 kron.

Ako se torej vrne po tri ali štiriletnem trdem delu, more prinesiti povprek 3000, 4000, k večjemu 8000 kron. Ta denar je za našega kmeta že premoženje. Samozavesten in ponosen stopi na domačo tla, ako mu žvenketa zlat denar v žepu ali če poseže v polno denarnico.

Izprva mu godejo sami angeljci, slovesno praznujejo veselo svidenje, on ni umazan in naši Dolenjci se radi veseli in gostoljubni. Potem pa prične gospodariti in hitro se prepriča, da z gospodarstvom ne gre. Najprvo se prepriča, da zemlja več toliko ne rodi. To je tudi umevno. Ko so

LISTEK.

Kako umirajo junaki.

(Izvirno poročilo „Slovenca“ o borbi srbskih vstajev s turško vojsko na gubinaški višini.)

Belgrad, mes. oktobra.

Odkar so se pojavile v kosovskem vilajetu srbske čete, izgubile so se iz teh krajev bolgarske popolnoma. Temu povod je pač velika hrabrost srbskih vojakov, ki je vzbudila strah med vsemi sovražniki. V zadnjem času se je silno zmanjšalo pobijanje Srbov, ki se je dogajalo prej vendar tako pogostokrat. Krepko so nastopili Srbi-junaki, ravnaajo se ostro po pravilu, ki se ga podedovali od svojih junaških dedov: oko za oko in zob za zob. Vsem Srbom ostaneje v večnem spominu imena junakov, kakor je bil Jovan Dovezenski, Vladimir M. Kovačević-Hercegovac, sinovec slavnega hercegovskega vodje Stojana Kovačevića in že pokojni Sanatije Milošević ter njegov drug Kujundžić; nadalje se je odlikoval poročnik Brana Jovanović, Bogd. Hajnc, Dragomir Vasiljević, Dragoljub Pro-

tić in sledeči mladi, a že mrtvi vojskovodje: Drudarević, Andjelko Aleksić, Baceta Rujanac, Cioo Pavle in še živi Vasilije Trenko, Tankosić, Ilija Jovanović i. dr.

V tem času se nahaja tukaj nekoliko srbskih čet, in med njimi tudi četa Djordje Skopljančeta in Spase Gazde. To je najjačja srbska četa in Bolgari so si že mnogo in mnogo prizadevali, da bi jo uničili. Naposled so se poslužili izdaje. Turkom so jo izdali, ki so bili ravno tako divji nanjo zaradi mnogih izgub, ki jih jim je zadala.

Zlasti pa so se vsi trudili, da bi usmrtili vojvodo Djordjo, ki jim je prizadel v mnogeštevilnih spopadih največje izgube. Njegova četa je bila ena najhrabrejših, odlikovala pa se je s tem, da so bili v njej zastopani Srbi iz vseh srbskih pokrajin. Bili so Makedonci, Starosrbijani, Srbijanci, Črnogorci, Hercegovci in Ličani iz Hrvaške. Vsi ti četniki pa so ljudje v najboljših letih, vsi so navdušeni in radi dajo življenje za svoje rojake in za svojo domovino.

Ta četa je šla v selo Stracin, da se tam maščuje nad Bugaraši (ki so hujši od Tur-

kov), ki so poročali Turkom o kretanju srbskih čet. Ko je šla četa s hriba v dolino doli proti vasi, so opazili četniki veliko turško četo, ki jim je šla naravnost nasproti. Jasno je bilo vsem, da se bo treba udariti z orožjem.

Spogledali so se junaki in so se razumeli. „Tukaj bo treba premagati ali poginiti“, je rekel hladno Ivković, ki je bil tudi pozneje ubit.

„Same slavno umreti!“ je dodal Vaza Geremić in Gazda ter Skopljanče sta se zasmejala. Do smeha jima seveda ni bilo, zakaj izpoznala sta boljše od drugih svoj težki položaj, a smejala sta se zato, da bi dajala pogum svojim četnikom. No, levov ni bilo treba hrabriti, ti vsi so šli in naj tudi poginejo!

Skopljanče je predlagal naj se četa umakne nazaj, naj vendar nihče ne sili po neumnosti v smrt, zakaj turška četa je bila gotovo 20krat večja. — A poslušal ni nihče teh besed.

Sentimentalni Pera Maritić („Memčilo- vić“ iz Kozenice na Hrvaškem), edinec bogatega očeta, je pel glasno ob tisti priliki:

A kada se već mrijeti mora, nek se umre sred ovijeh gora!

Mlada družba ga je ubogala. Ustavili so se na primernem prostoru in čakali sovražnikovih strelcev. Vsak je imel s seboj 100 do 300 patronov za brzostrelne puške in po nekoliko bomb in vsak je pazil na to, da bi ne bil niti en strel brez uspeha.

V tem so jih Turki opazili in jih obsipali z gostim ognjem. Kroglice so letele na vse strani, a vse nad glavami hrabrih četnikov, ki so bili varčni s svojimi strelci. Le sem in tja se je čul kak pok. „A jaz“, tako mi je pravil četnik, ki je bil deležen tega spopadka, „sem se smejal, ko sem gledal v turški tabor, kako se je po vsakem našem strelnu zvalil kak Turčin mrtev na zemljo. V tem zadovoljstvu sem skoro pozabil, da moram streljati. In ne bi se bil menda niti domislil, v kakšnem položaju da sem, da se ne bi bil zvrnil ob meni stoječi drug, zadet od turške kroglice. To je bila prva žrtev na naši strani; dogodilo pa se je tako: Vsi so streljali in jaz sem gledal, kako padajo turški vojniki zadeti od naših krogelj. V tem trenutku ustrelil Ivković, ki je stal tik mene in jaz sem natančno videl, kako je dobro

krepkemu možu onkraj morja izžemali moči in so doma delali le otroci, starčki in ženske, je postala zemlja slabša. (Take je!)

Izdatki za poprave razpalih poslopij tudi niso preduktivni, ne donšajo mu obresti. Popolnoma neproduktivni pa so izdatki kmečkih hiš, in ravno v popravu hiše vtakne velik del prihrankov.

Drugi vzrok je ta, da domači, ne da bi ravno zapravljali, mnoge perabijo in potratijo od prihrankov, ki jih mož ali oče po pošti ali banki pošilja iz Amerike. Z dohodki domačije niso izhajali, živeti pa so morali, torej so porabljali ameriški denar. (Tako je!)

Dalje pa je treba pomisliti, da ljudje, ki se vračajo iz Amerike niso več v polni moči. (Take je!) Američani niso na glasu, da bi dajali zastoj, ampak izrabljajo ljudi kakor delavske stroje. Naši ljudje se vračajo izdelani in oslabljeni (Tako je!) in, če sari tudi ne smemo prezirati, našim ljudem, ki so bili več let v Ameriki, več ne diši domača jed. V Ameriki delajo kakor živina, a dobro jedó, imajo dovolj mesa in belega kruha. Ko pa pride mož domov na svojo zemljo, ki mu daje le črn ajdov kruh, krompir, fižol, repo, zelje, slabo zabeljeno, meso le o praznikih, — je nezadovoljen.

On pravi: Kdo pa more to uživati? To je jed za svinje, ne pa za ljudi. Izprva si naroča jed iz gostilne, za to pa je treba šteti denar. Prihranki se porabijo in prisiljen je, delati zopet dolgove. — Kolobar se zopet prične. Povrne se v Ameriko, toda mnogo slabši. Na posestvu ima zopet dolgove, na telesu pa je že oslabljen mož. In ta dolga pota tudi pežro mnogo denarja.

Izpraševal sem v domači, šmihelski župniji tamošnjega župnika, čestitega duhovnika, ki je že 33 let župnik in povsem poznava občino. Šmihelska župnija pri Rudolfovem je l. 1900 štela 4438 duš. Od teh jih je šlo v letih 1885 do 1905. v Ameriko 557, torej absolutno mnogo, za naše razmere pa le zmeren odstotek. Kakšna usoda je zadela izseljence? Stirje so se vrnili pohabljeni, dva sta namreč pri stroju izgubila prste, eden roko, drugi nogo. Stirje so se vrnili umreti; prišli so domov na smrt bolni in so hitro umrli. Dva sta znorela; pravijo namreč, da neko posebno delo v rudnikih v veliki vročini tako škodljivo vpliva na možgane.

Eden je bil umorjen, eden se je sam usmrtil, devet jih je ponesrečilo in umrlo, sedem jih je popolnoma izginiło. — Za eno samo župnijo je to velika izguba!

Moralna škoda.

Upoštevati pa moramo tudi moralno škodo.

Ono čustvo — navzlic izgredom v tej zbornici — čustvo ljubezni do domače zemlje in naroda oplemenjuje in utrjuje človeka. In če gospodje vprašate: Kje pa je korenina te čudovite žilavosti, vstrajnosti in trpežnosti, ki znači kmeta? — je odgovor: V ljubezni do rodne zemlje. (Živahno odobrava nje.) Ta čustva pa ginevajo in izginejo pri naših „Amerikancih“.

zadel oficirja, ki se je mrtev zgrudil s konja. Jaz sem mu viknil: bravo, drug, ubil si oficirja! — in on je dvignil glavo izza skale in v hipu je priletela sovražna krogla v njegovo desno oko. Hotel mi je nekaj reči, a ni več mogel. Na mestu je bil mrtev.

„Poginil je Ivkevič“, razlegalo se je po naši poziciji, a žaloval ni nihče. Niti njegov brat, ki je stal ob njegovi strani, ni poročil selze. S svojim prvim strelom je ubil podčastnika in veselo zaklical: „brat, jaz sem te osvetil“. — In v tem je bil tudi ta težko ranjen.

Po kratkem času so pričeli streljati Turki na četnike s topovi. In ko so padli prvi streli, čul sem peti na naši strani:

„Vesela je Srbadija,
kad joj turški kuršum svira...“

Spoznal sem glas pri pokanju pušk in grmenju topov. Pel je Hercegovac Toholj.

In začula se je zopet od druge strani:

„Prag je ovo milog Srpstva,
na kome stojimo!“

Tudi tega sem spoznal takoj po glasu. Bil je naš Ličanin, ognjevit Srbi Pera Maritić. Njega smo imeli radi vsi kakor brata

Čudno je, kako se to kaže že v ljudski šoli. Izpraševal sem učitelje. Odgovarjali so mi n. pr. v Beli Krajini, ako v ljudski šoli pri zemljepisju vprašajo otroke, kako se imenujejo večje reke, ali mislite, da poznajo domače reke, Savo ali Dravo? Vse kliče Misisipi ali Ohio. (Smeh) In če vprašate šolske otročaje, kje je Predarelsko ali Bukovina, ne dobite odgovora. Ako pa hočete izvedeti o Nevadi ali Minesoti, takoj dobite odgovor.

Ako vprašujete o velikih mestih, otroci morda še poznajo Dunaj, Prage ali Pešte morda že ne, pač pa vsi Novi Jork in Chicago. (Smeh.)

In tudi spolna morala propada. Doslej smo imeli na Kranjskem v tem oziru zdrave razmere, vsled izseljevanja pa so vedno slabše. In to je umevno.

Mladenič se oženi, čez 14 dni ali tri tedne pa zapusti mlado ženo, gre čez morje in morda več let žena ne sliši o njem. Ali je potem čudno, ako propada morala? Iste stroge in krepke sramežljivosti, ki odlikuje n. pr. Hrvate v Primorju, pri nas le ne najdemo. Taka je torej, gospodje, ta bilanca.

(Konec prih.)

Družba sv. Mohorja.

Naša družba sv. Mohorja je ostala letos nekako na isti višini kakor lani. Šteje namreč vkup **83.572 udov**, 1026 manj kakor lani, dočim smo lani napredovali za 8540 udov. Razmerje udov po posameznih škofijah, oziroma krajih nam kaže ta le pregled:

1. Goriška nadškofija	9436	(— 157)	udov
2. Krška škofija	6438	(— 33)	„
3. Lavantinska škofija	25682	(— 1277)	„
4. Ljubljanska škofija	33318	(+ 535)	„
5. Tržaško-koperska škof.	4356	(— 259)	„
6. Sekovska škofija	513	(— 44)	„
7. Somboteljska škofija	244	(— 67)	„
8. Zagrebška nadškofija	468	(— 15)	„
9. Senjska in druge dalmat. škofije	291	(+ 89)	„
10. Poreška škofija	131	(+ 18)	„
11. Dajakovska škofija	86	(+ 4)	„
12. Bosniška škofije	204	(+ 11)	„
13. Videmska nadškofija	230	(— 8)	„
14. Razni kraji	402	(— 125)	„
15. Amerikanci	1518	(+ 245)	„
16. Afrika in Azija	255	(+ 57)	„

Skupaj . . . 83572 (— 1026) udov

Številka v družbenih „zlatih bukvah“, v katere so vpisujejo na novo vstopivši udje, je napredovala od 252 040 do **259.984**, torej je vpisanih 7944 novih udov.

501.432 Mohorjevih knjig bode letos romalo med Slovence! Če dodamo to številko onemu prejšnjim let, pridemo do števila **10.309.060 knjig**, reci: deset milijonov tristoindevet tisoč ter šestdeset knjig, katere je družba sama kot letna darila svojim udom razdelila od svojega obstanka sem. Pri tem pa niso vsleta mnoga poznejša naročila, ponatisi itd.

Dne 10. oktobra smo začeli razpošiljati letošnje družbene knjige in prizadevali se bomo, da častiti udje dobijo knjige najprej ko mogoče. Odpravili bomo zaboje s knjigami po tej-le vrsti:

Škofije: 1. Ljubljanska, 2. Goriška, 3. Krška, 4. Tržaška, 5. Lavantinska, 6. Razni kraji, 7. Amerika in Afrika.

Cenjene gospode poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj takoj, ko dobijo „aviso“, pošljejo po nje na pošto ali železniško postajo, da ne bodo sitnih reklamacij, ki povzročujejo samo

zamudo in nepotrebne stroške. Poštne stroške morajo čast. poverjenikom povrniti posamezni udje.

One gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbeni tiskarni, prosimo, naj čim prej pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prespora.

Odber.

K reški resoluciji.

„Hrvaška zastava“ je izšla črno obrobljena v znak žalosti nad reško resolucijo. V Kostanjevici hoče meščanstvo protestirati proti reški resoluciji.

Izvrševalni odbor Starčevičanske stranke ima danes zvečer v zadevi reške resolucije sejo.

O bivanju Polonyija na Reki priobčuje hrvaški listi naslednjo brzojavko: „Polonyi je jučer ovdje razgovarao s dva političara i izjavio im, da se približenje medju Magjarima i Hrvatima ima določnim načinom pripraviti, pa da se u tom pogledu ne smije ništa na brzu ruku poduzimati. (?) Ujedno je izrazio nadu, da će pregovori obim narodom doneti mnogo koristi.“

Nemški listi poročajo: Ogrski poslanec Polonyi se je predčerašnjim posvetoval na Reki s poslancom Trumbićem, ki je predsedoval pri reškem posvetovalnem hrvaških opozicionalnih poslancev. Razgovarjala sta se, kako naj se vrše posvetovalna odposlaništva hrvaške in ogrske opozicije. Najbrže bodo skupno zborovali. Polonyi se je pri tej priliki natanko informiral in bo o svojih informacijah poročal izvrševalnemu odboru združene opozicije, kjer bodo tudi sklepali o nadaljnjih korakih v zadevi hrvaške opozicije.

Mažarski vseučiliščniki češkim vseučiliščnikom.

Mažarska vseučiliška mladina je izdala oklic na češko dijaštvo. Pred vsem izjavljajo svoje simpatije Cehom. Mažarska mladež opazuje z veseljem, da se je pričel vzbujati češki lev, ki je spal stoletja in zopet kaže svoje krepke Plapolati je pričel tudi poljski orel. Avstrija hoče zopet poizkusiti svoje staro načelo. „Divide et impera“ (Razdeli in vladal boš). Toda odprle so se oči zatiranih narodov, poznajo že to perfidno politiko in ne bodo prinašali nikakih žrtev več za malika skupne monarhije. Končno pozivljajo češko mladež, naj se udeleži revolucije duš!

Češko vseučilišče v Brnu in nemška katol. stranka.

Nemskoliberalni listi so poročali, da je dr. Kathrein pisal prirediteljem onega nemškega shoda, da protestira proti temu, da bi se v nemškem Brnu postavila češka univerza. „Neue Tiroler Stimmen“ pa pišejo sedaj, da se je pismo dr. Kathreina glasilo bistveno drugače in da so ga nemški poštenjaki na brnskem shodu potvrdili. Kathrein je sicer dejal v svojem pismu, da Brno ni „primeren“ prostor za češko vseučilišče, ker bi se nasprotja vsled tega še poostрила, namestu oblažila, a pove tem nemškim upijatom, da ne more sodelovati z njimi, ker je razlika med katoliškimi planinci in med udeleženci shoda prevelika.

Tako se je torej v bistvu glasilo dr. Kathreino pismo, kar si pa seveda nemški brnski junaki niso upali priobčiti.

„Vaterland“ pa priobčuje članek, ki ga je najbrže spisal dr. Kathrein sam, v katerem pravi, da „Centrum“ ne nasprotuje upravičeni češki zahtevi po drugi češki uni-

verzi v Brnu, pač pa smatra to zahtevo za sedaj za neoprotunno. Z objektivnega stališča se mora priznati, da nemška večina brnskega prebivalstva nima prav, enostransko se sklicevati na nemški značaj mesta, pri tem pa enostavno ignorirati glavni značaj mesta, namreč lastnost glavnega mesta dežele, ki je po večini češka.

Zasedanje deželni zborov.

Koroški deželni zbor. Včerašnji seji je poročal poslanec pl. Hillinger o deželnem prispevku za ureditev dveh gorskih potokov pri Emlachu. Zadevo so nakazali stavbenemu odseku. Poljedeljsko narodnogospodarskemu odseku so odkazali poročilo deželnega odbornika poslance Höltingerja o ustanovitvi šole za planšarice. Finančnemu odseku so nakazali poročilo o dež. podperu. „Borovljski puškarski zadrugi“, kateri je nakazalo trgovinsko ministrstvo 20 000 kron podpore, ako v ta namen prispeva tudi dežela. Poslanec Hillinger je poročal, da železniško ministrstvo ni ugodilo prošnji deželnega odbora, ki je prosil, naj se mu dovoli dviletni obrok za plačilo deželnega prispevka k stroškom za zgradbo železnice Svetna ves-Zgoranje Borovlje v znesku 200 000 K, ker bi ne bilo mogoče zgraditi proge v onem času, kakor je sklenil deželni zbor. Poročilo se odstopili finančnemu odseku. Dež. odbornik dr. Lemisch je poročal o računskih zaključkih deželnega zaklada za l. 1904. in o proračunu za l. 1906. Vsa potrebščina za l. 1906 znaša 4,130 476 kron, pokritje pa le 684 308 kron. Primanjkljaj 3 446 168 kron nameravajo pokriti z 20% doklado na užitiški davek od mesa, ki bi iznašala 40 190 kron, s 120% doklado na vžitinski davek od vina, vinskega in sadnega mošta, ki bi znašala 300 437 kron. Z državnim prispevkom iz povišanega drž. davka na žganje v znesku 572 967 kron, in z državnim prispevkom v smislu IX. člena zakona iz dne 25. okt. 1896. v znesku 78 259 kron, iz pristojbin za lovske kaznice v znesku 23 000 kron iz drž. naklada na pivo v znesku 314 000 kron, skupaj 1 328 853 kron. Nadaljni primanjkljaj 2 117 315 kron nameravajo pokriti s 60% naklado na hišno najemščino v Celovcu, ki bi iznašala 180 000 kron, s 65% naklado na zemljiški davek, ki bi iznašala 1 240 000 kron, naklada na hišno najemščino izvan Celovca bi prinašala 285 000 kron, hišno razredni davek 200 000 kron, 5% davek iz prispevkov davka prostih hiš v znesku 57 000 kron, splošni pridobinski davek v znesku 470 000 kron, pridobinski davek od krošnjarstva in pepotnih obrtov 4000 kron, pridobinski davek podjetij, ki morajo polagati javne račune bi znašal 600 000 kron, rentni davek 35 000 kron, mezdni davek 4000 kron, skupaj bi iznašale deželne naklade na navedene davke 2 061 750 kron, primanjkljaj bi torej iznašal 55 565 kron, kateremu se pa še mora prišteti 276 650 kron, ki jih bodo še gotovo potrebovali. Poročilo se predložili finanč. odseku.

Nižjeavstrijski deželni zbor je bil evtorjen včeraj.

Češki deželni zbor. Člani vseh nemških strank so sklenili predčerašnjim, da hočejo počakati, predno zavzamejo svoje stališče v češkem dež. zboru. Glavne nemške zahteve so ustanovitev kurij z veto-pravico in ustanovitev okrožnega sodišča v Trutnovem. Dnevni red za deželni zbor se mora odobriti v skupnem posvetovalnem načelnikov deželnozbornih klubov. Namestnik

in kakor na ukaz smo zapeli vsi pesem, ki jo je on pričel.

„A ko zlotvor na njeg' padne,
vsi da se borimo!“ — —

Ia borili so se junaško, kakor levi od jutra do mraka. Proti večeru so opazili neko premikanje med Turki, a vzroka niso vedeli. Ali ni trajalo dolgo, ko so začuli pesem z nasprotne strani. Bila je tožna melanholična makedonska pesem, ki jim je segala globoko v srce:

„Nadaš li se, Sultane,
na prelet srpske komite — da dojdet“.

„Zdaj smo bili na jasnem“ pravi četnik, da je to nekdo od naših, ki nam gre na pomoč. Ia nismo se motili.

Vojvoda Jovan Pešić je prišel s svojimi šestimi drugovi tri in pol ure daleč, ko je zvedel o našem spopadku, in napal Turke od zadaj. To je nam dalo priliko, da smo se umaknili nazaj, ker nam je že primanjkovalo streliva.

Pera Maritić se ni hotel umakniti iz pozicije. „Jaz se od tukaj ne ganem“, je rekel in vse prigevarjanje vojskovodje je bilo zastoj.

„Idi mudro, ne pogini ludo“, ga opo-

zori vojvoda na narodno prislovico. A Pera, ta duša naše čete, ostane pri svojem sklepu. No, pri vstaših ni nadaljnega prigorvarjanja. Kdor ne uboga vojvode, temu svinec v glavo. A kdo naj ubije junaka? Ostal je in mi smo se umaknili. Vendar nismo ga pustili samega.

„S tobom i živi i mrtvi“, so mu zaklicali še trije četniki in tako so ostali ti štirje, ostali pa so se umaknili globlje v šumo.

Ko se je bila storila noč, niso Turki streljali več in tako je bil mir do jutra.

Vstaši niso ostali daleč od tam, kjer je ostal Maritić s svojimi drugovi in čuli so ga, kako je v jutro pel stare srbske bojne pesmi in izzival take Turke.

Nihče ni tisti dan in tisto noč ničesar jedel niti pil, niti ni nihče spal, a nihče ni mislil na to, vse se je bavilo s tem, kako bi nadaljevali boj in kako bi bilo mogoče obvarovati „Pera“ z njegovimi drugovi.

Ko je napočilo jutro, pričeli so Turki streljati z vso silo na one štiri četnike. Ali tudi ti so jim krepko odgovarjali. Sami ti so ubili gotovo do 30 Turkov. A ko jim je pošlo vse strelivo, so polomili orožje, raz-

trgali papirje, ki so jih imeli pri sebi in so se objeli in poljubili: Makedonec, Srb, Ličanin in Crnogorec so stali tesno tik drug drugega, zapalili so zadnjo bombo pod lastnimi nogami in vsi štirje so umrli tako v bratskem objemu.

Ko so Turki videli, da njihovim strelom nihče več ne odgovarja, približali so se kraju in našli tam čvetero mrtvih trupel. Drugi dan so Srbi te štiri junake lepo pokopali v en sam grob, kakor se to sami želeli.

Skopljance in Gazda z ene strani, in Jovan Pešić z druge so zadali Turkom obilo škode. Ko niso mogli rešiti teh štirih, pomaknili so se nazaj, kamer jih niso Turki več zasledovali.

V tem spopadku so imeli Srbi deset mrtvih, a Turki gotovo najmanj desetkrat toliko. A mrličje in orožje je odpeljala turška četa seboj na svojih množestvilnih vozovih.

Srbske izgube so pa zaradi tega velike, ker je umrl z vsakim posameznim četnikom velk junak.

Coudenheve je odpotoval na Dunaj. V zadnji češkega deželne zboru je zaslišal včeraj Gautsch nemškega dež. poslanca dr. Reiningerja.

Kriza na Ogrskem.

Fejervary baže zahteva, naj vladar v oklicu, s katerim ponovi Fejervaryjevo ministrstvo, izpremeni izjavo, ki jo je izdal 23. septembra. Opozicionalni poslanci trde, da je pričakovati vsak trenutek razpustitve državnega zbora. Včeraj se je Fejervary posvetoval tudi v vojnem in v ministrstvu za zunanje zadeve na Dunaju.

Na Dunaju se mudi avstro-ogrski poslanik pri Vatikanu, grof Szeceen. Nekateri sodijo, da stopi na čelo ogrskega ministrstva, ako se ponesreči ponovitev Fejervaryjevega ministrstva.

V Budimpešti se je včeraj zvečer govorilo, da je imenovanje Fejervaryjevega ministrstva gotova stvar, in je proglasil vladni list v nedeljo. Za ministra a latere bo imenovan vatikanski poslanec grof Szeceen.

Neki opozicionalni list poroča, da je vojna uprava že vse storila, kako nadomestiti v armadi in v ogrskem honvedu vojaške novince, ki jih zbornica ni še dovolila. Pred vsem izurijo po vrsti nadomestne rezerviste v armadi in v honvedu. Pod orožje jih pozovejo po pošti. Tretjeletniki pa ostanejo pod orožjem najdalje do konca decembra 1906 pod naslovom erozijskih vaj. V kratkem pričakujejo, da izda vladar tozadevno armadno povelje.

Poročila o križarici „Panter“.

„Zeit“ priobčuje uradno poročilo poveljnika „Panterja“ na mornariški oddelku vojnega ministrstva. Poročilo navaja med drugim: Moštvo ni do zdaj povzročilo, kadar je šlo na suho, nikakih izgredov in prekoračilo depustov. Moštvo se je obnašalo jako dostojno, kar je priznal tudi francoski gubernator. Pobegnil je le neki podčastnik, ki je dobil za ta prestop tridenski zapor in ni bil degradiran. Zrudi lahkih prestopkov so bili kaznovani le trije možje.

Vstaja na Koreji.

„Times“ poročajo, da se se uprle štiri korejske province, ker se ni delalo energično, da bi bili zadušili vstajo.

Vstaja v Siriji.

Iz Carigrada poročajo: V havanskem sandžaku v Siriji groze Druzi z vstajo. Oblasti so preslabe, da bi preprečile nemire. Vali je prosil za vojaško pomoč.

Norveška samostojna država!

Včeraj je naznanil norveški minister Michelsen v otvoritvenem govoru novega zasedanja norveškega stortinga, da je zdaj stortingova glavna naloga ustanovitev in ureditev nove Norveške. Norveška vstopi zdaj eficientno med popolnoma samostojne države in mora urediti svoja diplomatska in konzularna zastopstva. Vlada predloži stortingu potrebne zakone, kakor tudi zakon o ureditvi davkov, trgovinski zakon in zakon o novi organizaciji armade. Tako sta se ločili na miren način Norveška in Švedska.

Manevri srbske vojske.

Belgrad, 12. oktobra. Danes so se v Cupriji pod poveljstvom polkovnika generalnega štaba Mašina pričeli manevri med divizijo šumadinske in timočke. Sodeluje 600 častnikov in 20.000 vojakov. Vsled neprestanega deževja so komunikacije zelo otežkočene.

Izgredi v Moskvi.

Predvčerajšnjim se se vršili v Moskvi krvavi boji po vseh mestnih delih. Vojaštvo je zasedlo po krvavi boju z vstajskimi delavci državni urad. Delavci so namreč nameravali preprečiti brzjojavna poročila o nemirih v Peterburg. Vojaki so zelo utrujeni, ker so poneči in podnevi v naporni službi. Policah se valja vstajška množica, ki jo cenijo na 200.000 mož. V Moskvo so prihiteli vstajši tudi iz drugih krajev, ki plenijo trgovine. Pričakujejo, da proglase v Moskvi preki sod.

Rusija.

Rusi in Fini. „Tageblatt“ poroča iz Peterburga: Ruski politiki vedno bolj popuščajo Finem. Ruščina ni več uradni jezik senata in najbrže ne bo na Finskem nič več imenovan kak ruski činovnik.

Morilec Johnsonov prijet. Poročali smo, da je pobegnil morilec prokuratorja Johnsona, Hohenthal, iz helsingforških zaporov. Iz Rige pa poročajo, da so zopet prijeli Hohenthala v neki vasi helsingforške okolice.

Boj v Volmarju. Pri Volmarju so hoteli revolucionarji oprostiti nekega zaptega tovariša. V boju so ubili nekega tr-

govca in nekega orožnika, ranjena sta pa bila dva posestnika.

Umor v Jakobstadtu. Dne 11. t. m. je bila umorjena v Jakobstadtu žena nekega učitelja. Umoriti se nameravali njegova moža, a ker ga niso našli doma, so pa umorili njegovo ženo.

Združitev države Kongo z Belgijo.

„Daily Chronicle“ poroča, da namerava belgijski kralj priklopiti k Belgiji Kongo državo. Uprava države Kongo ni na dobrem glasu, kralj se pa tudi boji, da bi se pojavili v Kongo državi taki dogedki, kakor v francoski Afriki.

Židje ruski poslanci.

Kako so se izkazali židje kot ruski vojak, je obče znano in na Ruskem i drugod Bolj ko po nuškah hrepene židje po poslanskih mandatih in v Varšavi in Lodzu bodo baje izvoljeni sami židovski poslanci.

Dnevne novice.

Protest proti volitvi na Koroškem.

Celovski „Mir“ piše: Naši nasprotniki se svoje zmage ne morejo veseliti, ker dobro vedo, kakih sredstev so se posluževali. O tem bomo še govorili in govorila bodo tudi še sodoišča, ki bodo imela soditi, če je nemškutarju dovoljeno glasovanje karnaravnost za denar kupovati! Govorili bomo dalje tudi o tistih občinah, ki so nam — ker naši niso dosti pazili — cele vrste naših zanesljivih volilcev iz volilnih imenikov črtali, in govorili bomo o nasilnostih, ki se jih nasprotniki uganjali med volitvijo v nekaterih krajih. Za danes prosimo svoje zaupnike, da nam nemudoma sporoče natančne podatke o vseh nezakonitostih, kiso se v posameznih krajih dogodile tekom te volitve, ker se bomo zoper volitev vložil protest. Protest se mora vložiti v 8 dneh po končani volitvi; naj torej nihče, ki o kakih nepravilnostih ve, ne odlašaj, jih takoj sporočiti katoli. političnemu in gospodarskemu društvu za Slovence v Celovcu. Naše geslo za bodoče pa bodi: Seifritz je enkrat zmagal, pa nikoli več nesme!

Hrvaški glas „Slovenskemu Narodu“.

Zagrebsko „Hrvatsko Pravdo“ piše: „Liberalni“ „Slovenski Narod“ misli delovati time, što veli da je dosta, te su proti riečkoj resoluciji frankovci, furtimaši i magjaroni. Naravno, da su magjaroni proti, jer se njom nude v službu Magjara opasni konkurenti, kojisu od njih prvopunojeftiniji, a drugo, imadu unarodujoš neki popularitet, te bi mogli za Magjare obaviti neke poslove puno lađe i brže od ozloglašanih magjaroni. Zato nije čudo, da se dosedanji sluge Magjara boje te će biti odpušteni, a na njihova mjesta postavljeni jeftiniji i ponizniji brži. Mi smo dakle s pesve drugih razloga protiv resolucije od magjaroni, što dobro znadu „liberalni“ ljubljanski Košut Schönererovi kompanijoni, koji se boje obćeg prava glasa, te su složno protiv njega sa Magjari i Svabami, a protiv čitavog slavenstva monarkije, pa bi se Tavčar i drugovi imali daleko više stiditi društva, u kom se svojevoljno nalaze, a radi svojih stranačkih interesah, nego li mi, koji što radimo, radimo za hrvatski narod, a ne za sebe.

Državni zbor nameravajo zopet sklicati dne 27. novembra t. l.

Električna centrala v Zagrebu. Dne 10 okt. je razpravljal odbor, katerega je izbrala zagrebska mestna občina, o električni centrali v Zagrebu. Veščaki so izjavili, da se sila za centralo vzame od vodopada reke Kulpe. Stroški za gradnjo centrale so preliminirani na 5 milijonov kron.

Sneg je zapadel po kočevskih hribih od 10. do 11. oktobra precej nizko, posebno po hribih okrog Koprivnika. Tudi v Poljanski dolini smo sneg videli po gerah.

Slovenske novice iz Amerike. V Ameriki v Iuvinu je povozil vlak Andreja Bendiževca, ko se je vračal z dela. Doma je bil iz vasi

Cabrovče v Poljanski dolini. — Iz Suny Side se poroča, da je v rudniku skal ubila Josipa Zajca. Doma je bil iz Velike Loke pri Višnji goui. — V Lorainu v Ameriki je umrl Fr. Bavec. Doma je bil iz Starega trga pri Ložu.

Nov davek na Dunaju. Dunajski obč. svet je sklenil, da naloži davek stankam za sluge, kočijaže, kuharice, ekvipaže, jahalne konje, avtomobile in na konsum šampanjca.

Nevarno je obolet č. g. A. Jelinec, kaplan v Svecab.

Poštna vest. Razpisuje se mesto poštnega odpravnika pri c. kr. poštnim in brzjojavnem uradu v Gradacu.

Prvi vlak na novi železnici se je že peljal iz Celovca v Žihpolje. Lokomotiva je peljala 20 majhnih voz z gramozom. Ta vlak bode namreč zanaprej vozil gramoz za vso progo od Celovca do Humberga, in pozneje, ko bode most čez Dravo gotov, do Fužin.

Umrl je c. kr. stotnik g. Anton Wutti.

Grozna nesreča v Šmarjeti. Poroča se nam: Franc Kranjc, mlinar v Florjan Zirkotovem mlinu v Šmarjeti je prišel tako nesrečno v obližje mlinkega kelesa, da ga je isto popolnoma strlo in zmlelo.

Rotovž v Novem mestu je dobil nove svečke.

Nesreča na lovu. O1 St. Petra v Sav. Dolini se poroča: Minoli teden je šel graščak Oto Pollak na lov na jerebice. Nedaleč od njegovega stališča je delala na polju posestnika Franciška Sturman, katero je Polak obstrelil. Sekanci so jo zadeli v obraz in vrat. Nepredvidnega lovca so javili sodniji.

Mohorjeve knjige so pričeli ravnekar razpošiljati.

Erar okradel. Zastoj je iskala vojaška patrulja po Krasu iz Gradiške ubeglega vojaka Javorskega, ki jo je nemotljen s 6000 erarju ukradenimi kronami popihal čez mejo.

Smrtnonevarno se je opekkel kmet Peter Hreščak iz Kanala na Goriškem. Sel je v klet Antona Žnideršiča in po nepredvidnosti z lučjo zažgal mal kup smodnika. Po obrazu, prsih, rokah in nogah je ves opečen in je le malo upanja, da bi okrevail.

Ponesrečil je 22letni J. Bolkovec v Pittsburgu. Zadušil ga je plin. Doma je bil iz preloške fare na Doleniskem.

Denar ga je preslepil. Na moravski pešti dvignila je Terezija Majdič iz Spodnjega Tufsteina 200 K Poštariča ji je odstela dva bankovca po 100 kron; da bi spravila denar, stopila je k mizi, prirejeni za stranke. Dežnik, katerega je imela v roki, je prislonila k mizi, bankovce je pa položila na mizo. Medtem, ko je en bankovec s kuponom vred zavijala, da ga dene v denarnico, pristopil je k isti mizi bajtar Fr. Vidic iz Grmača in jo prosil, da mu naj nakaznico podpiše, s katero je imel dvigniti 30 kron. Proste volje je Majdič ustregla njegovi želji, a obenem pri odhodu tudi pozabila na bankovec za 100 kron, ki je še ležal na mizi in katerega se je obdolženec prilastil. Bankovec je orožniku šele potem izročil, ko mu je ta zagrozil s hišno preiskavo. Sedel bo za to Vidic štiri mesece v težki ječi.

Ljubljanske novice.

Lj Nadvojvoda Jožef Ferdinand je iz Ljubljane prestavljen k 93. pešpolku v Olomuc. Gračani so mislili, da pride nadvojvoda v Gradec, kjer se je že govil, da je ondi najel stanovanje.

Pešpolk štev. 27 bo, kakor poroča uradni list, spomladi prestavljen iz Ljubljane v Gradec. Tako se potrjuje vest, katero smo pred meseci priobčili.

Kranjski dež. predsednik Schwarz se je včeraj mudil v Gradcu.

Zenska se je ustrelila. Včeraj popoldne se je ustrelila v svojem stanovanju v Rebru štev. 15 Cecilija Praček 23 let stara kontoristinja. Ustrelila se je naravnost v srce in bila takoj mrtva. — Govori se, da je vzrok samoumora ta, da ni mogla dobiti nikjer primerne službe.

Zopet nekaj za Nemce. Sinoči ob 3 četrt na 7 je priletel kamen v okno kazinske restavracije in sicer pri sobi, v kateri se shajajo Karniolci. Kamen je okno razbil. Tudi okno schulvereinske šole v realki je bilo razbito in je sluga kamen našel v sobi šele danes zjutraj, ko je popravljal. Kenstajujemo, da so okna pri kazini še bila k večjemu pri kaki demonstraciji pobita, na realčno schulvereinsko šolo se pa še nikdar ni nihče spomnil. Kaj naj sedaj to pomeni? Efekt je za Nemce „velikansk“. No, bomo videli, kaj se bode vse pisalo. Mi pa že lahke danes rečemo, da iz te moke ne bode nič kruha, ker preveč debro vemo, kam pes taci moli.

Tatvina. Trgovcu Gottfriedu Götzlu je sinoči med 5 in 6. uro neki ne-

znan tat ukradel iz izložbenega okna dva baržunasta televiznika vredna 10 K.

Izredni občni zbor „Dramatičnega društva“ bo prihodnjo soboto.

Preprečena nesreča. Včeraj je šla čez železniški most, ki pelje čez Gruberjev prekop, služkinja Uršula Herman ob času, ko je prihajal vlak. Cuvajeva žena Ana Platner je pretečo nevarnost opazila in dala strojevodju znamenje, da je vlak ustavil in je take rešila Hermanovo. Prehod čez most je pod kaznijo prepevadan.

Pobegli poštni sel prijet. Mestna policija je pred nekaj dnevi aretovala v neki gostilni v Kolodvorskih ulicah nekega dozdevnega Ivana Zupana, ki je imel pri sebi delavske bukvice neke Marije Zore, dalje okoli 60 K denarja, nekaj zastavnih listkov in plačilni nalog davčnega urada v Litiji. Poizvedlo se je, da je aretovani ubegli poštni sel iz Vač ter da je mislil pobegniti v Trst in od tam v Ameriko. Proti njemu je tudi še neka druga poverba, radi česar bode moral ostati v preiskovalnem zaporu.

Razne stvari.

Najnovejše.

Uporna angleškem parniku. Ko je hotel angleški parnik „Cayo Largo“ te dni zapustiti hamburško luko se je meštvo uprlo in napadlo kapitana. Napadalcu so aretirani.

Na Arlbergu je zapadel sneg 90 cm. visoko.

Opomorski bitki pri Čušimi bo predavanje v nemškem generalnem štabu. Navzoč bo tudi nemški cesar. Poročal bo kapitan Starke.

Književnost in umetnost.

Janežič-Bartel: Nemško-slovenski slovar. IV. izd. (Deutsch-slovenisches Handwörterbuch von A. Janežič. IV. Auflage, bearbeitet von A. Bartel.) Tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar dovršila in izdala četrto izdajo nemško-slovenskega slovarja, po kateri se je zadnja leta že zelo povpraševalo. Gospod profesor A. Bartel v Ljubljani je to izdajo predelal, pomnožil in popravil na podlagi Pletersnikovega slovarja in Levčevega pravopisa. V ostalem se nova izdaja naslanja na prejšnjo. Pomagali so g. pisatelju gg. prof. M. Pletersnik, L. Pintar in g. A. Mikuš. Dasi je obseg knjige za štiri pole, to je 64 strani, večji, kakor oni tretje izdaje (sedaj obsega 57 pol, to je 912 strani), je ostala cena neizpremenjena, namreč: 6 K za broširan in 7 K 20 h za vezan iztis. Poština za posamezne pošiljatve 30 h več.

Telefonska in brzjojavna poročila.

Trst, 13. okt. Princ Hohenlohe je odpotoval v Rovinj, da se tam z načelnikom italijanske večine Bartolijem pogaja zaradi sklicanja deželne zboru istrskega.

Trst, 13. oktobra. Demokratična stranka pripravlja demonstracije za splošno volivno pravico.

Arko, 13. sept. V Rivi so odklonili zopetno kandiduro barona Malfattija. V Arku je proglasil volivni shod kandiduro odvetnika dr. Marchettija.

Dunaj, 13. okt. Fejervary bo skero gotovo še-le popoldne dobil poziv h cesarju. Reaktiviranje njegovega kabineta se izvrši še-le prihodnji teden. Fejervary nagovarja Lukacza naj vstopi v njegov kabinet.

Praga, 13. oktobra. Današnja seja češkega dež. zbora je imela silno viharan konec. Ko je predsednik naznanil, da v prihodnji seji v torek pride na vrsto Bachmanov predlog o delitvi dež. odbora in predlogi o volivni preesnovi, so Nemci tako silno kričali: „Mi bomo obstruirali!“, da je predsednik v silnem ropotu zaključil sejo.

Dunaj, 13. okt. Novi šolski in učni red izide jutri. Obsegal bo 223 paragrafov. Povdarjal bo tudi potrebo šolskih kuhinj in nastavljanje šolskih zdravnikov. Za zane-marjene otroke bode določena ostra disciplinarna sredstva in v disciplinarnem razredu tudi telesne kazni. Odredbe urejajo tudi privatni pouk.

Dunaj, 13. oktobra. Na Poljskem je sin slikarja Matejka petkrat streljal na svojem posestvu na princa Ludovika Windischgraetza, ker je princ na njegovem posestvu lovil. Zadel ga je le v klobuk.

Solnograd, 13. okt. Vsled na gorah topečega se novopadlega snega se je bati velikih povodnij.

Berolin, 13. oktobra. Japonska je naročila za svoje ladje pri Kruppu za 30 milijonov mark streljiva.

Ristovac, 13. oktobra. Vasi Ernicanj in Kuršovica v okraju Menastir so napadle grške vstaške čete, ki so zažgale 30 hiš in mnoge osebe pobile. V kraju Artos je bolgarski vstaški oddelek ubil šest Grkov.

Peterburg, 13. oktobra. Knez Trubeckoj je v ministrstvu nenadoma umrl. Uradno poročilo pravi, da se mu je razlila kri v možganih. „Novoje Vremja“ pravi, da je umrl vsled prenapornega pogajanja z dijaki.

Varšava, 13. oktobra. V tovarnah sladkorja po celi ruski Poljski je stavka.

Saratov, 13. oktobra. Stavci so tu pričeli stavkati.

Rejica, 13. oktobra. Neko žensko je policija aretirala radi tatvine. Pri hišni preiskavi so v njej našli 48 bomb, namenjenih v Düneburg.

Moskva, 13. okt. Vseučilišče je zopet otverjeno. Vojaštvo in policija se dalje borita s stavkajočimi. Vedno nove vojaške čete prihajajo, mestna uprava se brani dati jim stanovanja.

Carigrad, 13. oktobra. Osem Albancev je napadlo krščansko prebivalstvo v Vručah, zbrano v cerkvi ob prazniku. Albanci so streljali v množico v cerkvi in usmrtili 9 oseb, mnogo ranili. Turška preiskava je bila brezuspešna, nato so preiskovali konzuli, dognali krivice in podali ostro spomenico turški vladi.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, srednji zračni tlak 736'0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padevina v 24. uri v mm.
12	9. zveč.	738'0	4'9	sl. vzh.	sk. obl.	1'8
13	7. zjut.	737'2	2'7	sl. zah.	obl.	
	2. pop.	735'4	8'2	sl. jz. zah.	jasno	

Srednja včerajšnja temp. 5'1°, norm. 11'1°.

Proda se lepa enonadstropna

hiša

obstoječa iz štirih večjih sob, ter v pritličju z že nad 35 let vpeljano trgovino in skladiščem. Nad hišo je lep vinograd z vrtom.

Odda se takoj. Cena 14.000 K.

Natančneje se poizve pri **Heleni Dolinar**. Radeče pri Zidanem mostu. 2094 3-1

Tablice na vozičke

za mlekarice

izdeluje po najnižji ceni

2099 1-1 **ANTON OTOREPEC**, napisni slikar v Ljubljani, Gospodske ulice št. 10.

V vseh predmetih ljudske šole

poučuje

Franja Wenzowsky, učiteljica v pokouju. Poučuje tudi po več otrok skupaj.

Natančneje se izve Stari trg 12, III. nadstr. 2095 1-1

Učenca

iz poštene rodbine, ki ima veselje do mlinarskega obrta, sprejme takoj pod zelo ugodnimi pogoji s primerno plačo **Pavel Sedej**, mlinar. Javornik (Gorenjsko.) 2008 6-6

Restavracija pri „Levu“

Marija Terezija cesta 16.

Od dne 14. t. m. naprej vsako **soboto** in **nedeljo** sveže, doma izdelane riževe, jetrne, krvave in mesene

klobase.

Toči se tudi pristni rizling, zelenika, cviček, sladki mošt, ter še različna druga izvrstna vina, kakor tudi več vrst buteljjskih vin.

Z odličnim spoštovanjem se priporoča **Alozij Kos**, restavrater.

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Dr. Ignacij Žitnik**.

Še nikdar

za

20 gld.

1 zimska suknja, toplo podložena,
1 zimska obleka,
1 posebne zimske hlače,
1 modni telovnik,
zastonj vrhu tega remont. idoča nikel-nasta ura.

Samo zimska suknja je vredna tega denarja. Zunanja naročila se izvrše po povzetju ali proti prejšnji pošiljavi denarja.

Neugajajoči predmeti se samenjajo.

Največja izbira konfekcije za gospode in dame v najfinejši izvršitvi.

Vse po čudovito nizkih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

2054 3-3

Jutri, v soboto 14. oktobra

v hôtelu pri „Južnem kolodvoru“

velik vojaški koncert.

2043 1

Začetek ob 8. uri. O Vstopnina prosta.

Veliko presenečenje!

Nikdar v življenju več take prilike!

500 komadov
2075 3-2 Za gld. 1'95.

1 prekrasno pozlačena precijska ura z verižico, natančno idoča, za kar se 3 leta jamči, 1 moderna svilena kravata za gospode, 3 komadi ff. žepnih robcev, 1 eleg. prstan za gospode s ponarejenim žlahtnim kamnom, 1 dulec (ustnik) za smotke iz jantarja, 1 elegantna damska broža, novost, 1 prekrasno žepno toaletno zrcalce, 1 usnjat mošnjček za denar, 1 žepni nožek s pripravo, 1 par manšetnih gumbov, 3 naprsni gumbi, vsi iz 3% duble zlata s patentiranim zaklepom, 1 par boutonov iz simili briljantov, zelo podobni, 3 šaljivi predmeti, ki vzbujajo pri mladih in starih veliko veselost, 20 predmetov, potrebnih za dopisovanje, in še čez 400 raznih predmetov, ki so v domačiji neobhodno potrebni. Vse skupaj z uro vred, ki je sama tega denarja, vredna velja samo gld. 1'95. Razpošilja proti poštenu povzetju ali če se denar naprej pošlje.

Dunajska centr. razpošiljalna tvrdka

P. Lust, Krakov št. 565.

NB. Za neugajajoče se vrne denar.

Gospodična

pri 18. letih, večša popolnoma slovenščine in nemščine, ki se je učila že nekaj mesecev kuhati, želi vstopiti pri **kaki boljši kuharici** za pomočnico, da se v tej stroki še dalje izobrazi. 2062 3-3

Naslovi naj se na „št. 34, Črnomelj“.

Na Drenikovem vrhu.

Od 15. t. m. naprej vsako nedeljo se dobijo

izborne mesene, rižove in krvave klobase lastnega izdelka.

Na obilni poset najviljudneje vabi

2085 3-2

Alozij Rus.

Važno za vsako gospodinjstvo!

Če hočete žgane kave z velearomatičnim okusom, močjo in izdatnostjo, kupujte samo žgane kave

Prve ljubljanske

velike pražarne za kavo

KARLA PLANINŠKA na Dunajski cesti
nasproti kavarni „Evropa“
ki spajajo vse te vrline.

1194 104-36

OKLIC.

Nr. I. 160/5
1

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani naznanja, da se je dovolila **prostovoljna sodna dražba posestva** vl. št. 157 kat. obč. Kapucinsko predmestje, ob stoječe iz

hiše št. 3 v Beethovenovih ulicah v Ljubljani

na prošnjo solastnikov grofice Waldersteinovih dedičev, in se je določil narok za izvršitev iste na dan

17. oktobra 1905 ob 10. uri dopoldne

v pisarni c. kr. notarja **Ivana Plantana** v Ljubljani, Sodnijske ulice št. 2, I. nadstropje.

Vsak ponudnik mora založiti v roke sodnega komisarja, predno stavi kak ponudek, vadij 10%, tedaj 12.000 K v gotovini ali v vrednostnih papirjih, v kakršnih se smejo nalagati novi varovancev, po kurzu dunajske borze prejšnjega dne ali pa v vložnih knjižicah domačih hranilnic ali posojilnic z neomejeno zavezo.

Prvo polovico najvišjega ponudka je treba založiti tekom prvega, drugo polovico pa tekom drugega meseca po dnevu prodaje s 5% obrestmi od dne zdražitve dalje.

Dražbeni pogoji se lahko vpogledajo med navadnimi uradnimi urami pri c. kr. sodišču ali pa v pisarnah gospodov: dr. Albina Suyer, dr. Karola Triller, odvetnikov in dr. Frana Vok, c. kr. notarja, vseh v Ljubljani.

Lastnikom posestva, ki se bode prodajalo, se pridrži pravica, doseženi najvišji ponudek pri sklepu dražbe sprejeti ali odkloniti.

C. kr. okrajna sodnija v Ljubljani, odd. I.,

2091 3-1

dne 9. oktobra 1905.

Sprejme se takoj

pošten, krepak, od 15-16 let star deček

2082 3-2

za

pekovskega vajenca

v Ljubljani, Pred škofijo 11.

Več izurjenih **kovaških** in **kolarskih**

pomočnikov

2047

6-2

kakor tudi **učencev**

nad 14 let starih od dobrih staršev sprejme **Ivan Demšar**, podkovski kovač in izdelovalec vozov v Ljubljani, Marija Ter. cesta.

Sedaj 15 gld.

1 zimska suknja iz veljblodne dlake ali pelerina,
1 jesenska ali zimska obleka,
1 posebne hlače,
1 posebni modni telovnik.

Za 30 gld.

1 fina zimska suknja,
1 „ jesenska ali zimska obleka,
1 fine posebne hlače,
1 fin površnik,
1 „ modni telovnik.

Za 40 gld.

1 še finejša zimska suknja ali Doubi športna suknja,
1 še finejša obleka iz angl. modnega blaga,
1 še finejši angleški površnik,
1 „ „ modni telovnik.

Za 59 gld.

1 najfinejša zimska suknja,
1 najfinejši površnik,
1 „ mikado, podložen s kožuvinno in kožuho. ovratnikom,

Zunanja naročila se izvrše le po povzetju ali če se denar pošlje naprej. Ako blago ne ugaja, se vzame nazaj in zamenja.

Angleško skladišče oblek.

O. Bernatović

Ljubljana, Mestni trg 5.

1 najfinejša modna obleka,
1 najfinejši modni telovnik.

Za 66 gld.

1 kožuh za potovanje s sedmograško ali divjačinsko podlogo,
1 zimska suknja s podlogo iz sukna ali atlasa, batirana,
1 obleka angleška ali modni kamgarn,
1 posebne hlače najmodern. vzorca,
1 najfinejši modni telovnik.

Za 100 gld.

1 najfinejši kožuh za mesto,
1 „ „ potovanje,
1 najfinejša zimska suknja,
1 „ obleka,
1 „ posebne hlače,
1 fin modni telovnik iz svile ali svilnatega baržuna,
1 damski kostum.

2097 3-1

Sedaj za dame za 15 gld.

1 jesenski ali zimski jopič,
1 pelerina iz veljblodne dlake s kapuco,
1 kožuhovin. koljer z mufo.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.